

Voksnes rett til videregående opplæring Udir-2-2008

Om å si nei til tilbudet som gis

For at retten til videregående opplæring skal aktiveres, må den voksne søke fylkeskommunen om videregående opplæring. Fylkeskommunen behandler søknaden og tilbyr opplæringsplass i form av et enkeltvedtak om inntak. Ifølge forskriften § 6-45 tredje ledd skal den voksne «til vanleg få tilbod om opplæring i samsvar med den sluttkompetanse dei ønskjer».

Formålet med voksnes rett underbygger dette prinsippet. Dersom den voksne takker nei til tilbud om opplæringsplass fordi det ikke er i samsvar med ønsket sluttkompetanse, kan formålet bak voksnes rett, sammenholdt med bestemmelsen i forskriften § 6-45, tale for at retten ikke bortfaller. Dette vil særlig gjelde dersom den voksne ikke har inngått noen avtale om opplæringsplass med skoleeier. Er det inngått en avtale vil avtalen måtte tolkes, og dennes betydning avgjøres.

Det vil heller ikke være slik at voksne som får et tilbud som er i samsvar med ønsket sluttkompetanse, og som takker nei til tilbudet, har brukt opp retten sin. Så lenge den voksne ikke har inngått en avtale om inntak, vil retten være i behold.

Imidlertid er det ikke slik at retten til videregående opplæring kan forstås som en absolutt rett til å få opplæring innenfor ønsket utdanningsprogram. Denne tolkningen fremkommer av ordlyden i henholdsvis opplæringsloven § 4A-3 og forskriften § 6-45 tredje ledd. Dersom man hadde tolket retten som en absolutt rett til ønsket sluttkompetanse, ville det kunne få store økonomiske og praktiske konsekvenser. Det ville eksempelvis kunne føre til lange ventelister, noe som er i strid med loven.

Det antas derfor at fylkeskommunen må utvise skjønn når den gir tilbud om opplæring til voksne med rett. I vurderingen av hvilket tilbud som gis, må den voksnes subjektive ønsker vektlegges, men muligheten til å kunne oppnå den ønskede sluttkompetansen blant annet på bakgrunn av realkompetansen, må også spille inn.

Dersom den voksne får opplæring som fører til studiekompetanse, vil dette innebære en rett til opplæring som fører til generell studiekompetanse. Det vises til at fylkeskommunen ikke plikter å tilby samtlige programfag i videregående opplæring. Voksnes rett til videregående opplæring er imidlertid ikke begrenset til de seks fagene som gir generell studiekompetanse etter «23/5-regelen» etter § 2-1 (1) i forskrift om opptak til høyere utdanning.

Dersom den voksne søker om plass flere ganger og samtlige ganger takker nei til opplæringsplassen, må det vurderes hvilke konsekvenser dette bør få. I disse tilfellene er det viktig at fylkeskommunen begrunner et eventuelt avslag på opplæring som kan føre frem til den sluttkompetansen den voksne ønsker. Dette er særlig viktig når et avgjørende moment i fylkeskommunens vurdering har vært at den voksne ikke har mulighet til å oppnå den ønskede studie- eller yrkeskompetansen, jf. forskriften § 6–45 tredje ledd.

Vi minner i denne forbindelse om at reglene i forvaltningsloven om enkeltvedtak også gjelder for tilbud om opplæringsplass. Disse er enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2. Dette innebærer at fylkeskommunen har en veiledningsplikt.